

Ökde ýazyjy bolmak üçin degerli maslahatlar

Category: Edebi makalalar, Goşgular, Hekaýalar, Kitapcy, Romanlar, Sözler
написано kitapcy | 24 январа, 2025
Ökde ýazyjy bolmak üçin degerli maslahatlar ÖKDE ÝAZYJY BOLMAK ÜÇIN DEGERLI MASLAHATLAR

Ýazmagy we okamagy halaýanlaryň iň uly arzuwlarynyň biri – ýazyjy bolmak. Ýeri onda, gowy ýazyjy bolmak üçin näme etmeli?

Ýazyjy bolmagyň aňsat däldigini hemmeler bilýär. Käteler dilde beýan etmegem ýeňil düşenok, emma şony kagyza geçirmeli bolanyňyzda, baý, kösenensiňizä. Birje sahypany doldurmak üçin her gün sagatlap eglenen wagtlaryňyz bolandyr. Käteler bir söz ýazyp bilmedik wagtlaryňyzam bardyr. Syk dokalan, nepis çitimli halylar üçin nähili gaýrat gerek bolsa, gowy eser ýazmagam şonça zähmeti talap edýär. Köpüň göwnünden turjak eseri ýazmak üçin sabyr, söýgi we lükgeligiň bilen şol işe berilmegiň gerek. Sungat özüne sowuksala garaýanlary hiç wagt ykrar etmeýär.

Arzuwyňyz ýazyjy bolmakmy, geliň onda sizi bu üstünlige ýetirjek käbir maslahatlar bilen tanyş bolalyň:

1. Gowy okyjy boluň!

Ýazyjy bolmagyň özeni ýazmakdan dälde, ilki köp okamakdan gözbaş alýar. Ýazyjylyk bir küýzä meňzär. Içini doldurmasaňyz, daşyna dökere zat tapmarsyňyz. Näçe köp okasaňyz, şonçada ýazmaga taýyn bolarsyňyz. Awtorlaryna üns bermezden, hersinden bir zatlar okaň. Edebi häsiýetli eserlere has köp üns beriň.

2. Yzygiderli öwreniň!

Gowy ýazyjy ökde okuwçydyr. Bir zat hakda ýazmakçy bolsaňyz, ýadyňyzdaky maglumatlar bilen kanagatlanmaň. Eserdir makalanyň mazmunyny elmydama dürli maglumatlar bilen baýlaşdyryň. Dürli çeşmelerden susup alyň, süzüp alyň. Näçe köp çeşmä

salgylansaňyz, ýazýan zadyňyz sonçada «tagamly» – özüne çekiji bolar.

3. Belläp alyň!

Ökde ýazyjynyň ýada ýazyjylyga ymtylýanyň galamdepderçesi hemişe ýanyndadyr. Kellä gelyän pikirleri hemişe belläp alar. Hatda ukudan oýananynda hem düýşünde gören zatlaryny belläp almaga endik eder. Ýanynda galamkagyz ýok wagt sesini telefonyna ýazdyrar. Bir pikirem sypdyrasy gelmez we wagty gelende bu pikirleri ulanmagy başarar.

4. Syn ediň, synçy boluň!

Bakmak bilen görmek – ikisi bir zat däldir. Ýazyjy töwereginde bolup geçýän zatlary görmeli we wakalardan habarly bolmalydyr. Ol hemme zady duýmalydyr, köňül gözi bilen görmelidir. Bolýan wakalaryň hikmetine, sebäbine düşünmäge çalşar we beýlekileriň görmeýän zatlaryny görer. Tebigatdaky janlyjandarlaryň ýaradylyş maksadyny, olaryň häsiýetlerini, özlerini alyp barşyny synlar hemde depderine we aňyna belläp alar.

5. Gowy diňläň!

Ussat ýazyjylaryň iň uly baýlygy beýleki adamlardan ýygnan gürrüňleridir. Her ýazýan zadyňy hut özüň başyňdan geçirmeli diýlen zat ýok. Beýlekiler bilen bolup geçen dürli wakalaryň esasynda goşgular, kyssalar, romanlar ýazyp bilersiňiz. Esasanam, ýaşululardan we çagalardan has köp zat öwrenip bolýandyr. Şolaryň dünýäsine syýahat edip bilseňiz, juda köp zat taparsyňyz. Örän gymmatly maglumatlary alyp bilersiňiz.

6. Bilime teşne boluň!

Maksadyňyz beýik ýazyjy bolmak bolsa, hemişe gözlegde bolmaly. Her bir täze maglumata teşnedigiňizi duýmalysyňyz. Şonuň üçin näçeräk bilýändirin öýtseňizem, bilmeli we öwrenmeli zatlaryňyzyň heniz köpdüginini duýuň. Ençeme ussat ýazyjylar bar, dowamly ýazýarlar, şol bir wagtda hem dürlidürli zatlary, kitaplary ellerinden düşürmän okaýarlar. Ökde ýazyjy bolmak üçin hemişe täzetäze maglumatlaryň yşgynda bolmalysyňyz.

7.Köp geziň, köp syýahat ediň!

Öýde otursaňyz, ylham perisi gapyňyzy kakmaz. Käbir halklarda: «Köp gezen bilermi ýa köp okan biler?» diýen aýtgý bar. Muňa şeýle jogap bereliň: «Gezýän wagty köp okaýanlar biler». Gowy ýazyjy bolmak üçin hemişe hereketde bolmaly, gezelenç etmeli, çärelere, duşuşyklara gatnaşmaly, dürlidürlü adamlar bilen pikir alyşmaly. Adamlar bilen gürleşmeli we olardan del gürrüňleri diňlemeli, belläp almaly, özüniň maglumat gorunyň üstüni ýetirmeli. Baran, gören ýerleriňiz, olaryň üýtgeşik taraplary, täsinlikleri, dürli keşdeler, nagyşlar ýazjak eserleriňiziň täsirli çykmagyna gönezlik bolar.

8.Habarlaşyň!

Daştöwregiňizdäki adamlary gowy tanamak, olaryň dünýäsine düşünmek üçin olar bilen ýürekden söhbet ediň. Ýüzleý gürrüňdeşlik bilen adam tanap bolmaz. Olar bilen zygiderli aragatnaşykda boluň. Binanyň garawuly, awtobus sürüjisi, hassahanadaky näsag, mahlasy, hemişe adamlar bilen gatnaşykda boluň. Habarlaşyp duruň!

9.Paýlaşyň!

Gowy zatlary töwregiňizdäkiler hemde ýakynlaryňyz bilen hemişe paýlaşyp duruň. Çörek paýlaşyň, şatlygyňyzy paýlaşyň, ýakymly duýgularyňyzy paýlaşyň, birekbiregiň halahwalyny soraşyň, gününü nähili geçirendigini soraň, ýada başga biriniň tejribesini paýlaşyň. Paýlaşmak gowy zatdyr. Gowy zatlary paýlaşdygyňyzça onuň dowamyda, bereketide köp bolar. Zygiderli söhbetdeş boluberseňiz, olaryň gürrüň berjek gyzykly hekaýalaryny eşidersiňiz. Bu bolsa ýazyjy üçin uly nygmatdyr.

10.Galamy eliňizden düşürmäh!

Zygiderli ýazyň we birsalym hem ýazmagy bes etmäh! Öndürijilikli ýazasyňyz gelýän bolsa, ylham perisiniň gelerine garaşmaň, zygiderli ýazyň we ýazyň! Ýazmaga synanyşyň! Ýazyjylygyň hem bir usulynyň bardygyny, zygiderli ýazmak bilen ýola düşüp bolýandygyny biliň. Ýürek sözlerimizi beýlekilere ýetirmek üçin çynlakaý gaýrat sarp etmelidigimizi

unutmaň.

***

•Ýazyjy bolmaga höwes edýänleriň iň uly arzuwlarynyň biri, kitaplary halk köpçüligi tarapyndan okalyan awtor bolmakdyr. Munuň üçin ýörite derslere, okuw kurslaryna gatnaşýanlaram, ussat ýazyjylaryň gapysyny çalyanlaram bar. Ýazyjylyk ukybyňyzy açmak üçin mümkin bolan ähli ýollary, usullary synap görübermeli. Bir zat hakda gowy zat ýazmak isleýän adam ýolda- yzda, her ýerde – telegepleşiklere tomaşa edip oturanam bolsa, awtobusda barýan bolsada ýada her gün ýatmazyndan öň azyndan ýarym sagatlap ýazjak zatlary hakda ymykly pikir etmelidir. Olaryň durkuny, şekilini, ulanjak sözlerini, goşjak wakalaryny göz öňüne getirmelidir. Bir kitap ýazmagy ýüregiňize düweniňiz bilen, onuň zähmetinden we hupbatyndan gaçsaňyz, bu arzuwlaryňyzdan dessine el çekip bilersiňiz. Ýöne ilgüne haýyrly boljak zatlary ýazmak höwesiňiz günüňize goýmasa, bu pikirden hiç aýňalyp bilmersiňiz. Şeýle ýagdaýda arzuwlaryňyza hossar çykyň. Ýazyň we ýazyň. Dogry, bu ýoluň zähmetem, mähnetem, hupbatam bardyr, emma hupbatyndan agdyk muhabbetem, hormatam bardyr. Çynlakaý yhlas etseňiz ökde ýazyjy bolup bilersiňiz. Munuň üçin köp meşgullanmaly. Köp okamaly, köp ýazmaly. Ýazyjy bolmak üçin şu zatlara hem üns beriň:

•Yzygiderli okaň. Okamagyň zyýany ýokdur. Gaýta okamak sizi barha kämilleşdirer, esasanam, gyzyklanýan ugruňyza degişli kitaplary has köp okaň.

•Her gün ýazyň we hökman ýazyň. Bir günüňizi hem ýazman geçirmäň. Aslynda, ýazman boş oturmaň. Sähel wagt tapsaňyz, nämedir bir zatlar okaň ýada ýazyň.

•Ýazýan her bir sözüňize dykgatly boluň. Sözüňizi dogrydürs ýazyň. Tapawudy ýok, kitap ýazyň ýa birine gysga sms ýazyň, sözüň ýazylyş düzgünlerine üns beriň. Ýazyjy bolmak kararyna gelen bolsaňyz, dogry ýazmak zerurlykdyr.

•Ýazyjy bolmagy öwredýän ýörite okuw, mekdep ýa bölüm ýokdur. Ýada diledebiýat ugruny okaýan her bir adam ýazmalydyr, ýazyjy bolmalydyr diýlen zadam ýok. Ýörite kurslara, derslere,

gurnaklara gatnanyň ýada eliňe bir şahadatnama alanyň bilen ýazyjy bolunmaýar.

•Täleýnamaňyzy okap, ýazyjylyga karar bermäň. «Bu ýyldyzda doglanlardan güýçli ýazyjylar çykýar» diýen ýaly kesgitlemelerden ugur almaň. Haýsy ýyldyzyň astynda doglan bolsaňyzam, haýsy hünärde zähmet çekýänem bolsaňyz, haýsy ugurlara höwes edýänem bolsaňyz, ýazyjylyk köp zähmeti talap edýändir. Ýazyjylygyň belli bir ýyldyzy ýokdur. Her kim gowy ýazyp, ökde ýazyjy bolup, ýyldyz bolup biler. Näçe zehinli, ukyply bolsaňyzam, barybir, saýlap alan ugruňyzda özüňizi zygiderli kämilleşdirmegiňiz, gaýratyňyzy tijemegiňiz gerek.

•«Gören günlerini ýazsa roman bolardy...» ýaly pikirlerden uzak duruň.

•Ýazmak isleýän bolsaňyz, ilki bilen özüňizi bir ugurdan ösdüriň. Bir ugra has ýöriteleşiş. Hemişe nämedir bir zatlary ýazyp, çyzyp, dümtünip oturyň. Ýazmagy özüňiz üçin endik ediň. Ýazyp başlamazdan öňürti näme ýazasyňyz gelýändigini kesgitleň. «Näme ýazmakçy bolýaryn?» diýip soraň. Bu soraga jogap bereniňizde islegleriňizi, garaýyşlaryňyzy, başarnyklaryňyzy hem göz önünde tutuň. Ýaş bolsaňyz, durmuş tejribäňiz heniz az bolsa, onda köp kitap okaň. Ýazmak höwesinden el çekmäh, ýöne ylham daragty hasyla durýança okamaga dowam ediň.

•Ýazyjylyk ýeňilýelpaý zat däl. Munuň üçin zähmet, sabyrtakat we wagt gerek. Kitap ýazmagyň aýratynlyklary, ädimleri dogrusynda ussat ýazyjylardan ýene köp zatlary öwrenip bilersiňiz. Ýadyňyzdan çykarmaň, duçar bolýan, görýän zatlaryňyzyň ählisi size ýazjak zatlaryňyza dahylly nämedir bir zatlary salgy berip durandyr. Ýazyjy bolmak isleýän bolsaňyz, ilki bilen öz ýanyňyzy, ýakynyňyzy we daş-töweregiňizdäki zatlary öwreniň.

•Çyndanam ýazasyňyz gelýärmisi ýada ol ýöne bir höwesmi – ilki şuny aýdyňlaň. Ýazmak kararyna gelen bolsaňyz, onda başlaň we başlan işiňizi hiç wagt ýarymýalta taşlamaň. Wagtyň geçmegi bilen has gowy ýazyp biljekdigiňizi hem unutmaň!

Rusçadan terjime eden

Aşyrmät GARLYÝEW Edebi makalalar